

7. SINIF TÜRKÇE DERSİ TAM ÖĞRENME ÇALIŞMASI BASİT VE BİRLEŞİK ZAMAN

KONU ANLATIMI

BASİT ZAMANLI ÇEKİM: (Basit Çekimli Fiil)

Sadece bir kip eki almış fiillere **basit zamanlı fiil** denir. Basit çekimli fiiller, haber kipi veya dilek kipi eklerinden sadece birini alarak çekimlenir.

Aç mış

Bu fiil, haber kiplerinden öğrenilen geçmiş zaman kip ekini almıştır, sadece bir tane kip eki aldığı için basit zamanlı fiildir.

Çalışmalısın, gelsin, öğrenelim, dinleniyor.

BİRLEŞİK ZAMANLI FİİL (Birleşik Çekimli Fiil)

Fiilin birden fazla kip eki almasıyla oluşan fiillere **birleşik zamanlı fiil** denir.

Fiilin birleşik zamanlı olması demek iki kip ekinin yan yana gelmesi demektir. Birleşik zamanlı fiillerde ikinci kip eki her zaman ek fiildir.

Aç mış tı

Yukarıdaki cümlede iki kip bulunmaktadır. Öğrenilen geçmiş zamanın üzerine bilinen geçmiş zaman eki gelerek birleşik zamanlı fiil oluşturmuştur.

Çalışmal^ıysa, öğrensey^{di}n, dinleni^{yo}r^{mu}ş

Birleşik zamanlı fiillerin üç çekimi vardır:

1. Hikaye Hikaye Birleşik Zamanlı Fiiller (idi)

Basit zamanlı fiillere ek fiilin bilinen geçmiş zaman eki "idi" getirilerek yapılır. Buraya geleceğini biliyordum.

bili yor du m

2. Rivayet Birleşik Zamanlı Fiiller (imiş)

Basit zamanlı fiillere ek fiilin duyulan geçmiş zaman eki "imiş" getirilerek yapılır. Bu soruyu yeniden değerlendirmeliymiş.

Değerlendir meli y miş

3. Şart Birleşik Zamanlı Fiiller (ise)

Basit zamanlı fiillere ek fiilin şart kipi eki "ise" getirilerek yapılır.

Ya yaptığımız her şeyi biliyorsa.

bili yor sa

ALİŞTİRMA

Aşağıdaki cümlelerin fiil çekimlerini inceleyerek basit çekim veya birleşik çekim oluşlarını altlarına yazınız.

Bütün yaz etrafta dolaşıp şarkılar söylemişti.

[.....]

Kaplumbağalar kabukları sayesinde korunurlar.

[.....]

Hiçbir zaman sınıfta gülmezdi.

[.....]

Haber göndermişse bizim bakkaldadır.

[.....]

Gelirken tost ekmeği alabilir misin?

[.....]

Onunla görüşecekseniz, sınıftan çıkmak üzeredir.

[.....]

İki şirket yarın birleşecekmiş.

[.....]

Teknoloji gençlerimizi olumsuz etkilemişti.

[.....]

Sabahın ilk ışıkları pencereden içeriye süzülüyordu.

[.....]

Değerlerimizi geçlerimize anlatmalıyız.

[.....]

Kitabın içinden iki tane kitap aralığı çıktı.

[.....]

Neler olduğunu bize sorsaymış.

[.....]

Cuma günü projesini teslim edecekti.

[.....]

Kitabı o yazdıysa, bence güzeldir.

[.....]

ETKİNLİK

Aşağıdaki fiilleri verilen birleşik zamanlara göre çekimleyerek yazınız.

Çalış- (gereklilik kipinin hikayesi II. tekil şahıs)

Görüş- (gelecek zamanın rivayeti II. çoğul şahıs)

Gel- (geniş zamanın şartı I. tekil şahıs)

Aşağıdaki birleşik zamanların açılımını örnekteki gibi yazınız.

Sabah erkenden köye gideceklermiş.

(gelecek zamanın rivayeti III. tekil şahıs)

Zil çalmışsa öğretmeniniz şimdi sınıftadır.

(.....)

Karanlık olmadan yayladaki eve ulaşmalıydılar.

(.....)

Ağaçtaki elmaları yeni gelen işçiler topluyormuş.

(.....)

Sizin söylediğiniz yerleri bizde görseydik.

(.....)

Kaldırıma atılmış çöpleri topluyorduk arkadaşlarla.

(.....)

Fidan dikeceklerse istedikleri eşyalar kulübedeydi.

(.....)

TEST

1. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde birleşik zamanlı bir çekim kullanılmıştır?

- A) Arkadaşlarımı evin önünde bekliyordum.
- B) Bilmece çözmek için gazete aldırılmış.
- C) Güneş doğmadan yola çıkacaklar.
- D) Bilmediğiniz soruları öğretmenlerinize sorun.

2. Aşağıdaki ifadelerden hangisi birleşik zamanlı çekimler için geçerli bir bilgi değildir?

- A) Birleşik zamanlı çekimlerde birden fazla kip bulunur.
- B) Birleşik çekimlerin ikinci kipi ek fiil olarak adlandırılır.
- C) Birleşik çekimler isim soylu sözcükleri yüklem haline getirir.
- D) Birleşik fiillerin üç tane çekim sağlayan kipi vardır.

3. Aşağıdaki cümlelerden hangisinde birleşik zamanlı bir çekim yoktur?

- A) Benden önce buraya geleceğini biliyordum.
- B) Bizimle gelse de içeriye giremeyebilir.
- C) Dinlenmek için kenardaki bir banka ilişmiştim.
- D) Korna sesi geliyorsa dışarıda demektir.

4. “ Sürekli gelişen teknolojiye ayak uydurmalıydık.” Cümlesinde birleşik zamanlı çekim aşağıdakilerden hangisidir?

- A) gereklilik kipinin rivayeti I. çoğul şahıs
- B) gereklilik kipinin şartı I. çoğul şahıs
- C) gereklilik kipinin hikayesi I. çoğul şahıs
- D) gereklilik kipinin rivayeti II. çoğul şahıs

5. (I) Biz askerlerle ormanın derinlerindeki kulübeye gidiyorduk. (II) Bir grup asker arkada kalıp yolu emniyete aldı. (III) Suçluları bir anda baskın yaparak yakalayacaktık. (IV) Oraya vardığımızda içeride kimse kalmamıştı.

Yukarıdaki metinde numaralı cümlelerden hangisinin fiil çekimi diğerlerinden farklıdır?

- A) (I) B) (II) C) (III) D) (IV)